

Rocca di Papa, 17 november

“De wereld nieuw maken”

1. **Opening en groeten**
2. **Chiara Lubich: De wereld nieuw maken**
Uit een antwoord tijdens de bijeenkomst van de externe focolarini - Castel Gandolfo, 24 december 1989.
3. **In verbinding met de Mariapoli Lia, Argentinië**
4. **Berichten uit Californie, VS**
5. **“Prophetic Economy”: een netwerk voor het algemeen welzijn**
In de wereld zijn er veel goede praktijken, profetische ervaringen, die alternatieve economische modellen bevorderen die gericht zijn op integrale menselijke ontwikkeling en duurzaamheid. De conferentie “Prophetic Economy” diende als een 'netwerk' om een aantal van deze ervaringen die de wereld willen veranderen samen te brengen.....
6. **Interview met Luigino Bruni en Luca Fiorani**
7. **In verbinding met Lima, Peru**
8. **Italië: De uitdaging van Maurizio en Roberto**
In de werkplaats "L'EcoPesce" en in de winkel "E Nustren" wordt niets weggegooid: zo is de filosofie van het bedrijfje dat in Cesenatico (Italië) uitsluitend met behulp van koude technologie, vis uit de Adriatische Zee verwerkt en verkoopt. Zo komt er een product op de tafel van de klant dat anders niet gewaardeerd of zelfs weggegooid zou worden. Omdat hier de gemeenschap vòòr de economie komt.
9. **In verbinding met Praag, Tsjechië**
10. **Zweden: Scheidingen overbruggen**
Van 6-10 november 2018 kwamen veertig bisschoppen, vrienden van de Focolarebeweging van 12 verschillende Kerken, met hun uitdagingen en hun vreugde van het leven, uit de vijf continenten bijeen in Sigtuna, Zweden. Wat is de betekenis van deze ontmoetingen? Welke resultaten bereiken ze? Susan Gately, Ierse journalist, ontdekt het.
11. **Emmaus en Jesùs: een korte indruk**
12. **Afsluiting**

1. Opening en groeten

Lorenzo Russo: Welkom, welkom in deze uitzending van het focolarejournaal.. Allereerst wil ik mijzelf voorstellen. Ik ben Lorenzo Russo, ik kom uit Ischia, een eiland in de Middellandse Zee, tegenover de Golf van Napels.

Allereerst wil ik alle mensen die hier in de zaal zijn van harte welkom heten, bedankt dat jullie hier gekomen zijn. We zullen een klein uurtje met elkaar doorbrengen om enkele belangrijke momenten van ons leven van deze laatste periode op verschillende plaatsen in de wereld samen te bekijken! Zoals ik al zei kom ik uit Ischia en ik ben getrouwd met Maria, Maria is hier bij ons, zij is ook Ischiaans. Maria werkt voor duurzame ontwikkeling. Ik ben journalist en werk voor TV2000, de televisiezender van de Italiaanse bisschoppenconferentie.

Maar eerst en vooral zijn we de ouders van Beatrice en Gabriele, die hier ook bij ons in de zaal zijn.

Oké, laten we beginnen. Ik herinner jullie eraan, als iemand met ons wil communiceren kan dat via de contacten die jullie hier op het scherm zien:

e-mail collegamentoch@focolare.org

whatsapp +39 320 419 7109

Facebook collegamentoch

We kijken uit naar jullie reacties

2. Chiara Lubich: De wereld nieuw maken

We dachten om dit focolarejournaal direct met Chiara te beginnen. Een korte boodschap van drie minuten, een antwoord op de vraag die een groep jongeren haar stelde in 1989: "Hoe kunnen we de Heilige Geest altijd bij ons hebben" Laten we er samen naar luisteren.

Chiara Lubich : [...] De Heilige Geest is daar waar wij liefhebben, Hij heeft de liefde in ons hart gelegd; dit heeft Hij gebracht: de liefde. Als je die in beweging zet, is Hij altijd aanwezig; als je stopt en jezelf blokkeert, zwijgt Hij, spreekt Hij niet langer; het kàn zelfs zijn dat er iets negatiefs in je binnenkomt, niet iets wat niet goed is, maar iets van een andere geest, die van de vorst van deze wereld - zoals Jezus zegt - en dat duiveltje kan je ook komen verleiden. Maar als je in de liefde bent, ben je altijd in het licht en ben je altijd onder de invloed van de Heilige Geest.

Om dus te zorgen dat die sfeer er altijd is, is het nodig dat jullie altijd in de liefde zijn. Jullie zeggen dan natuurlijk: Maar Chiara, dat is niet zo gemakkelijk.

Natuurlijk, voor alle dingen is er een gewoonte nodig, je moet je dat aanwennen. Maar je krijgt ook speciale genades, speciale aansporingen van de Heilige Geest, innerlijke goddelijke ervaringen die je vooruit helpen. Die zullen jullie in je leven ervaren.

Liefhebben. Altijd liefhebben. Dan, als de een liefheeft en ook de ander, kun je er zeker van zijn dat Jezus in jullie midden is, en ook de Heilige Geest. En jullie kennen de techniek van de christelijke liefde, die op vier punten berust. Eén daarvan zou al voldoende zijn om heilig te worden:

Als eerste liefhebben, je altijd lanceren, beginnen, altijd in beweging komen, dynamisch zijn, want de Drie-eenheid leeft een dynamisch leven van liefde en wij moeten ons daaraan spiegelen. Dus geen statische maar een dynamische liefde. Dus als eerste liefhebben.

Iedereen liefhebben, dus je hebt de kans om de Heilige Geest te hebben, want heel de dag ontmoet je veel mensen: en je moet ze allemaal liefhebben, het is niet zo dat je zegt: "die wel, die niet". Jezus in iedereen zien, dat vereenvoudigt alles, en de ander liefhebben als jezelf, net als jezelf, op een identieke manier als jezelf. [...]

Als eerst liefhebben, iedereen liefhebben, Jezus in de ander zien en de ander als jezelf liefhebben. Kijk, als we alleen deze vier dingen zouden doen, zou het genoeg zijn om heel het Ideaal te leven, om de Heilige Geest te hebben, om de halve wereld te veroveren. [...]

Mettertijd zal meer en meer, ook iedere beweging, elke glimlach, elke stap, elke handeling, het gevolg van de Heilige Geest in jullie worden. Dus, kom op. Laten we op deze weg verder gaan en de wereld vullen met de Heilige Geest, die alles nieuw maakt en de wereld nieuw maakt.

3. In collegamento con l'Argentina: Mariapoli Lia

Lorenzo: We dachten dat het echt mooi was om te beginnen met Chiara. En alles in het licht van haar woorden te zien. Ook al zijn er veel jaren verstreken, haar woorden blijven actueel. Een Geest die alles nieuw maakt, die de wereld verandert. Haar woorden leken ons ook toepasselijk voor de verhalen die we nu gaan horen en zien. Laten we dus de wereld rondreizen en naar Latijns-Amerika gaan, om precies te zijn naar Argentinië, naar het focolarestadje van de Mariapoli Lia. Daar vieren ze een speciale verjaardag..... Maar laten we eerst deze presentatievideo bekijken.

Spreker: *De Mariapoli Lia ligt 250 km van Buenos Aires in het midden van de Argentijnse Pampa. Het is een van de 25 Focolare-stadjes.*

De Mariapoli Lia is ontstaan en wordt nog steeds gedragen door jongeren: ze tellen bijna de helft van de bevolking.

Ze zijn 18 tot 20 jaar oud, komen van over de hele wereld en blijven een jaar.

Het doel is dat ze leren hoe je een verenigde wereld op kunt bouwen en dat vervolgens ook doen in hun eigen woonplaats.

Lorenzo: Nu verbinden we ons rechtstreeks met de Mariapoli Lia: Maria Paz en Damian, zijn jullie er? Wiens verjaardag is het?

María Paz: *Wij groeten jullie vanuit de Mariapoli Lia!..... Ik ben Maria Paz, 19 jaar oud, en kom uit Asuncion, Paraguay. Zoals jullie kunnen zien komen hier veel mensen overal vandaan naar de mariapoli voor het 50 jarig jubileum van het stadje.*

Damian: *Ik ben Damian, ook ik ben 19 jaar oud, ben Argentijn, en ik kom uit Cordoba. In deze periode zijn we hier met 80 jongeren uit 22 landen. We hebben ervoor gekozen om voor een jaar hierheen te komen om een solide basis te geven aan onze keuze om voor een verenigde wereld te leven. Dit is een keuze die veel jongeren de afgelopen 50 jaar hebben gemaakt. Nietwaar, Gustavo?*

Gustavo: *Er zijn ongeveer 5000 jongeren geweest die zoals iedereen het hier noemt "de ervaring" hebben beleefd! Ik maakte deel uit van één van de eerste groepen. Er was hier een leeg klooster, maar we waren er al zeker van dat hier de utopie van de verenigde wereld werkelijkheid zou worden.*

María Paz: *Toen ik hier aankwam in de mariapoli, begon ik te werken in de snoep- en jamfabriek. De uitwisseling met de volwassenen is heel belangrijk voor mij geweest, ook al was het in het begin niet echt gemakkelijk, maar ik moet zeggen dat ik veel van hen heb ontvangen.*

Damián:
Een jaarlijkse terugkerende activiteit is het "Feest van de jongeren" in september, dit jaar waren we een weekend lang met ongeveer met 1000 jongeren bijelkaar. Het is een kans voor veel van hen om een verenigde wereld te ervaren, ook al is het voor een paar uur, om te weten wat deze ervaring is, moet iedereen die natuurlijk zelf meemaken. Ik kan mijn eigen situatie als volgt samenvatten: ik leer aan mezelf te sterven om plaats te maken voor anderen. Het centrale woord voor mij is gemeenschap; want dit jaar is de Mariapoli mijn familie geworden en ik wil op mijn familie vertrouwen, daarom is de gemeenschap, de uitwisseling iets fundamenteels. Mijn hart openstellen en binnen laten komen wat binnen moet komen.

María Paz: *Groeten aan allen die verbonden zijn!..... We verwachten jullie hier in de Mariapoli Lia!.....*

Lorenzo: *Hartelijk bedankt en een goede voortzetting van de feestelijkheden*

4. Berichten vanuit California, VS

Lorenzo: *Zoals we al zeiden zijn de woorden van Chiara heel actueel, ook al is het niet altijd gemakkelijk om ze in praktijk te brengen, vooral als er zich dramatische situaties voordoen. We hebben de beelden uit California van de afgelopen dagen nog op ons netvlies. Zorgwekkende beelden. De mensen hebben geen lucht meer om te ademen. De branden vernietigen een groot*

deel van het gebied, er zijn meer dan 70 doden en 1.000 ontheemden. Onze Cindy Hopper uit San José heeft ons een boodschap gestuurd waar we nu naar gaan luisteren.

Cindy Hopper: Toen de branden dit jaar weer begonnen in Noord-Californië, werden we allemaal herinnerd aan de verwoestende branden die we vorig jaar hebben meegemaakt. Net als iedereen was ook ik bang voor deze door de wind aangedreven brand. Zou de wind het vuur weer onze kant op sturen? Maar ik herinnerde me de brand van vorig jaar, toen we moesten evacueren. Dan realiseer je je wat echt belangrijk is in het leven. En dat waren niet de materiele zaken. We hadden het geluk dat we terug konden keren naar ons huis.

Net als vorig jaar, zullen we in plaats van cadeaus voor Kerstmis te kopen, donaties doen om anderen te helpen.

De angst en vernieling is in ieders gedachten aanwezig, en ik heb gemerkt dat dit gouden kansen zijn wanneer we met mensen praten om echt te luisteren en aanwezig te zijn om te helpen op welke manier dan ook. Vorig jaar was er een gezegde dat we ons allemaal ter harte namen: "De liefde in de lucht is dikker dan de rook", en dat geldt ook dit jaar.

Lorenzo: Bedankt Cindy, met heel ons hart.

5. Prophetic Economy: een netwerk voor het algemeen welzijn

Branden, overstromingen, smeltend ijs zijn allemaal effecten van de grote klimaatverandering van de planeet. Maar wij, wat kunnen wij er aan doen? Kijk naar de volgende beelden.

Felix Finkbeiner: Bedankt dat jullie ons, kinderen, de kans hebben gegeven om onze gedachten met jullie te delen, dat is niet gebruikelijk, maar wij kinderen vinden dat het wel gebruikelijk zou moeten zijn.

Spreker: Felix Finkbeiner was 9 jaar oud toen hij bomen begon te planten om het wereldklimaat te veranderen. Hij richtte een jeugdorganisatie op die nu over de hele wereld verspreid is.

Felix Finkbeiner, Plant for the Planet, Duitsland: Met de steun van vele bedrijven, overheden en organisaties over de hele wereld die ons de afgelopen 10 jaar hebben geholpen, zijn we erin geslaagd om wereldwijd ongeveer 15 miljard bomen te planten. Omdat elke boom die we planten, koolstof absorbeert neemt hij de CO2 op uit de atmosfeer en het is ons doel om de wereld te overtuigen om een biljoen bomen te planten. Dus ongeveer honderdvijftig bomen voor iedere persoon in de wereld.

Spreker: - Felix is nu 20 jaar oud en is een change-maker, iemand die om de planeet geeft en dingen wil veranderen door middel van goede praktijken gebaseerd op economische modellen die gericht zijn op integrale menselijke ontwikkeling en duurzaamheid.

Hij vertelde over zijn project tijdens de bijeenkomst van "Prophetic Economy", het evenement dat begin november in het Mariapolicentrum in Castelgandolfo werd gehouden en dat werd bijgewoond door 500 mensen van 9 jaar en ouder uit meer dan 40 landen. Het doel was om te netwerken, te delen en "profetische" en moedige economische paden te plannen, die in staat zijn om gebieden, gemeenschappen, ja zelfs landen te transformeren.

Dit is gebeurd in Colombia, waar de "Comunidad de Paz" de "vredesgemeenschap" is ontstaan in de gemeente Apartado: 300 boeren die zich sinds 1997 verzetten tegen de druk van paramilitaire groeperingen die hen willen dwingen om zich bij hen te voegen, of anders hun grond te verlaten. Ze leven van de verbouw van "rebellencacao", zoals het wordt genoemd, omdat de producenten alle vormen van oorlog, geweld en drugshandel afwijzen.

Germán Graciano Pozo kwam de eerste prijs van de "Prophetic Economy Award 2018" voor de "vredesgemeenschap" in ontvangst nemen:

Germán Graciano Pozo Comunidad de Paz, Colombia: Daarom is deze specifiek erkenning van de profetische economie aan de Vredesgemeenschap (.....) van groot belang, niet alleen om weerstand te kunnen bieden aan het geweld en de doden, maar ook om een eerlijke handel en een eerlijke prijs te garanderen, niet alleen voor de leden van de Vredesgemeenschap, maar ook voor de omliggende bevolking.

Spreker- Maar wat is de profetische economie? De vele aanwezige kinderen en jongeren vroegen het aan de deskundigen en de groten van de economie die kwamen spreken:

Jeffrey Sachs, econoom, VS: Een profetische economie betekent een economie die opereert met de visie van de profeten en dat betekent met de visie van rechtvaardigheid, een visie van vrede, een visie van het tegemoetkomen aan de behoeften van de armsten. Een visie van het beschermen van de schepping; dit alles is waar paus Franciscus in de Laudato sii ons toe oproept.

Lorna Gold, econoom, Ireland : Het idee voor deze conferentie over profetische economie ontstond aanvankelijk vanuit de beweging van de economie van gemeenschap. En in de loop van bijna twee jaar, hebben we een netwerk van vele verschillende bewegingen opgebouwd (.....) Dit soort economische praktijken bestaan (.....) maar ze zijn vaak onzichtbaar in de media, ze zijn veelal onzichtbaar in onze cultuur. We moeten ze zichtbaar maken.

Luigino Bruni, econoom, Italië:

"We zeiden: "Laten we de werkelijkheid bij elkaar brengen, laten we een proces starten. We nemen geen ruimte in, om de taal van paus Franciscus te gebruiken, maar we proberen processen op gang te brengen. (...) En dit is een proces dat is begonnen, waar niemand de baas is. (...)

Er is een manier van economie bedrijven die voortkomt uit de charisma's; met typische kenmerken: die oog heeft voor de armen, de laatsten, die kijkt naar degenen die geen stem

hebben. Vandaag zijn er te veel mensen die lijden onder de gevolgen zonder contracten te ondertekenen. Het is niet zo dat iedereen naar parlementen, regeringen gaat, of aanwezig is in de enquêtes. Misschien omdat ze nog niet geboren zijn; het zijn de kinderen van morgen, de kinderen van vandaag, het zijn de dieren, de planten, de planeet en wie spreekt voor hen? Meestal spreken de profeten. Profetie geeft stem aan het onzichtbare.

6. Interview met Luigino Bruni en Luca Fiorani

Lorenzo: Hier zijn we weer. En wel met Luigino Bruni, die jullie allemaal goed kennen. Luigino is econoom en ook internationaal coördinator van de economie van gemeenschap. Luigino, de Economie van Gemeenschap is een beetje de motor achter de Prophetic Economy geweest. Ik was daar ook aanwezig en was verbaasd over de aanwezigheid van de jeugd, kinderen vanaf 9 jaar spraken op een eenvoudige manier over micro en macro-economie met de grote economen van de wereld. Dat heeft me in een positieve zin geraakt. De uitwisseling tussen de generaties, waar is die zo vandaan gekomen, vooral over zo'n thema als de economie, wat toch niet eenvoudig is.

Luigino Bruni: Die is uit het leven voortgekomen, uit ontmoetingen vooral met de kinderen van onze Beweging, want echt iets nieuws van Chiara is, dat het kind perfect is, daarmee wil ik zeggen, dat hij al deel uitmaakt van de Focolarebeweging en bij de voorbereiding dachten we: de blik van de kinderen op de economie is fundamenteel, en die is er niet. We dachten aan hen als hoofdrolspelers niet voor een liedje of een toneelstukje, en dan een parallel programma. Ze hebben zelfs thema's gegeven. Luis van 12 jaar heeft op de eerste dag een thema over het milieu gehouden samen met Jeffrey Sachs.

Ze evalueerden projecten, gaven meningen over verbetering aan ondernemers, net als wij, net als iedereen. Het idee werd geboren uit de relatie, en is zeker een profetisch beeld, want in de Bijbel wanneer Jesaja een profetisch teken wil geven, wijst hij naar een kind, Emmanuel. Dus het kind is de toekomst, hij is een andere kijk op het heden dat spreekt over de toekomst, hij is een kind dat er al is en dat wijst op iets wat er nog niet is.

Lorenzo: Luister, Luigino, maar wat kunnen wij in ons dagelijks leven doen om deze verandering van de profetische economie te bewerkstelligen?

Luigino: Allereerst kunnen we anders naar de wereld kijken, dat heeft Chiara ons altijd geleerd, dat wil zeggen, dat de wereld eerst verandert door er op een andere manier naar te kijken, positief. Er is veel pessimisme, negativiteit. Laten we onze blik richten op de schoonheid, op profetie, de wereld is vol profetie, maar meestal niet waar we die verwachten, misschien in de periferieën, onder de armen. In de Bijbel is er zelfs een ezel die profeteert, de ezel van Balaam. Het zijn minder voor de hand liggende plaatsen, daarom kunnen we ernaar op zoek gaan, om bondgenoten te worden.

Het mooie van dit evenement was dat er veel hoofdrolspelers waren. Er bestaat een verlangen om samen te werken voor iets, zoals Samen voor Europa: daardoor hebben we ons ook laten inspireren. En dan van levensstijl veranderen. We hebben het op de video al gezien: plastic hergebruiken, bijvoorbeeld; we hebben met de kinderen veel gesproken over duurzaam dagelijks gedrag; we hebben geld gegeven om de emissie van de vliegtuigen waarmee we naar de conferentie kwamen te compenseren, om bomen te planten die de CO2-uitstoot van onze vluchten compenseren. Dus deze gebaren stellen en erover spreken.

Ik denk dat dat het nieuwe van dit evenement is. Profetische gebaren stellen, want de profeet spreekt met het woord en met het lichaam. Alleen het woord is te weinig, dus hij stelt gebaren, hij doet dingen. En terwijl hij die doet, legt hij ze uit. Vandaag de dag moeten we in staat zijn om gebaren te stellen en daarover te spreken, want zo kunnen we de wereld veranderen. We zijn hier omdat iemand ons ooit iets heeft verteld wat ons leven heeft veranderd.

Lorenzo: Bedankt Luigino! Echt bedankt!

Op het evenement van Prophetic Economy was ook onze Luca Fiorani aanwezig. Welkom Luca. Luca, is natuurkundige en coördinator van EcoOne, het agentschap van de Focolarebeweging dat zich bezighoudt met ecologie en milieu. Luca, duurzaamheid en milieu was één van de hoofdthema's van de Prophetic Economy. Wat voor beslissingen hebben jullie genomen na dit gebeuren?

Luca Fiorani: We hebben een belangrijke beslissing genomen. De Focolare Beweging heeft zich aangesloten bij de Global Catholic Climate Movement, dat is een netwerk dat een duizendtal katholieke organisaties verenigt, die gaan van de bewegingen tot de katholieke scholen, van de Caritas, tot NGO's, allemaal samen om iets tegen de klimaatverandering te doen. Het is een netwerk dat is ontstaan na de encycliek Laudato sii van paus Franciscus. Maar niet alleen dat. De Focolarebeweging heeft zich aangesloten bij een van de belangrijkste campagnes die de Global Catholic Climate Movement heeft gelanceerd, namelijk desinvestering. Wat betekent dat? Dat het geld van de Focolarebeweging niet terechtkomt in investeringsfondsen waar het gebruikt wordt voor fossiele brandstoffen, dus ons geld verhoogt niet de CO2 in de atmosfeer. Dat lijkt me een belangrijke beslissing.

Lorenzo: Heel goed zou ik zeggen, Bedankt Lucas!

7. In verbinding met Perù: Lima

Lorenzo Russo: We gaan verder en ik wil jullie deze beelden laten zien, het zijn beelden genomen op de grens tussen Ecuador en Peru. Er is daar een migratie van meer dan 2,3 miljoen mensen, volgens VN-gegevens, die Venezuela proberen te verlaten. De meeste van hen zijn op zoek naar hulp in naburige landen zoals Colombia en Peru. Het zijn mensen aan wie helaas alles ontbreekt,

ze hebben van alles nodig. Maar ook in dit drama kunnen mooie ervaringen van concrete hulp ontstaan. En vanuit Lima, de hoofdstad van Peru, zijn we verbonden met Silvano en Ofelia. Horen jullie mij, Silvano Ofelia, hoe beleven jullie dit drama?

Silvano: Ciao, ciao we horen jullie heel goed. Ciao allemaal. Horen jullie ons?

Lorenzo: Heel goed, bedankt! Hoe volgen jullie dit drama, deze bijzondere situatie?

Silvano: Het is inderdaad een moeilijke situatie. Peru is het land dat op één na het grootste aantal Venezolanen heeft opgenomen uit dat prachtige land, Venezuela, waar ik geboren ben en waar ik bijna 30 jaar heb geleefd. Er zijn hier ongeveer een half miljoen Venezolanen aangekomen. Natuurlijk is Colombia, vanwege de nabijheid, het eerste land met ongeveer 1 miljoen, of misschien wel meer. Maar ook hier in Peru blijven er mensen aankomen. Op 31 oktober, zijn er op één dag meer dan 6.000 Venezolanen binnen gekomen. Dus jullie kunnen je de noodsituatie in Peru voorstellen.

Ook wij proberen op onze eigen kleine manier ons steentje bij te dragen. Een week geleden hoorden we dat er een familie van 5 mensen echt in nood was: gelukkig konden we ze onmiddellijk € 80 geven (dat is ongeveer één derde van het minimumloon hier) en in de komende dagen zullen ze langskomen om wat van de kleding uit te zoeken en ook andere spullen die we hier hebben, wat allemaal genereus in gemeenschap is gebracht door de mensen van de gemeenschap van Lima.

Lorenzo: Ik zie dat Ofelia naast je staat; zij is een echte Venezolaanse. Ofelia, Kun je ons zeggen wat kan er gedaan worden voor iemand die een periode van echt groot lijden heeft doorgemaakt?

Ofelia: Ja, ik ben hier een jaar geleden aangekomen met mijn familie. Natuurlijk hebben we ook voor hen financiële en materiële hulp nodig: voedsel, medicijnen, matrassen, dekens, geld voor transport en verblijfsdocumenten. Maar ook spirituele begeleiding en psychologische ondersteuning. Onder de Venezolanen met wie wij in contact zijn, een honderdtal mensen, hebben een arts en een psychologe zich beschikbaar gesteld om te helpen. We hebben twee workshops gehouden en we zullen er nog meer doen over hoe je omgaat met frustratie, het ver weg zijn van de familie, verdriet....

Silvano: We hebben een aantal van hen in het focolare uitgenodigd voor de lunch op zondag. De laatste keer waren ze met meer dan 20!

Tot op heden hebben we meer dan 4.000,- euro kunnen uitdelen op verschillende manieren. Het zijn echt wonderen van de gemeenschap. We zouden veel mooie feitjes kunnen vertellen. Ik heb bijvoorbeeld een paar dagen geleden 3 blikjes tonijn gebracht naar een Venezolaanse familie (ze vinden het erg lekker, maar het is een beetje duur....); de volgende dag hoorde ik dat ze net voordat ik aankwam, de enige twee blikjes tonijn die ze hadden, gegeven hadden aan een andere familie die het harder nodig had!

We willen via dit focolarejournaal iedereen heel hartelijk bedanken, want wij voelen jullie nabijheid, jullie gebeden, jullie eenheid. Echt bedankt.

Lorenzo: Jullie bedankt voor wat jullie doen, we zijn daar met jullie.

Ofelia e Silvano: Bedankt!

Lorenzo: We kunnen zeggen dat twee blikjes tonijn al voldoende zijn om iemand gelukkig te maken. Wat is de solidariteit toch belangrijk.

8. Italië: de uitdaging van Maurizio en Roberto

Lorenzo: Nu keren we weer terug naar Italië naar Cesenatico, een stadje aan de Adriatische Zee dat vooral van de visvangst leeft. Het gebeurt vaak dat, wanneer een boot terugkomt van de visvangst, hij niet alle vis kan verkopen en dat het overschot dan weggegooid wordt. Maurizio en Roberto, respectievelijk visser en handelaar, hebben een bedrijfje opgericht om deze praktijk tegen te gaan. Laten een kijkje gaan nemen.....

Maurizio Cialotti, visser: *In de loop der jaren heb ik begrepen wat dit werk voor mij betekent, ik bedoel de passie voor dit werk hier; het is een manier geweest die – in twee woorden gezegd - mijn leven heeft gered.*

Mijn vrienden, degenen die ik kende, gebruikten allemaal drugs en Cesenatico... was een flink handelscentrum geworden.

Ik denk dat dit hier heldenwerk is. Omdat degene die het doet en het blijft doen een volbloed paard moet zijn, anders houdt hij het niet vol, anders leeft hij in een hel. De zee op gaan..... met wind, regen, kou, ijs, sneeuw, waarom doe je dat?

De innerlijke drive die ik voel is dat ik me in de wil van God voel. En wat ik elke avond leef, of ik nu de zee op ga of niet, is dat wat God voor mij wil.

In deze tijd van het jaar werken we drie maanden lang met bodemsleepnetten. Dat is allemaal lokale vis uit de omgeving hier.

Op een gegeven moment in mijn leven scheepte ik in op een boot van een ander en daar ontmoette ik een Tunesische jongen, Khaled, en zijn broers en we zijn goede vrienden geworden. Alleen aan boord van die boot moest de jongste de afwas doen. Op een dag zei ik: we kunnen allemaal wel een beetje meewerken, laat mij maar eens afwassen,....

Khaled Khayat, visser: *En op dat moment hebben we elkaar leren kennen en toen ik zag dat Maurizio's gedrag zo anders was... toen was ik verkocht.*

In 2005 zijn we partners geworden. En in 2011 heb ik een andere boot genomen, maar Maurizio en ik hebben een speciale band gehouden die ik met niemand anders in Italië heb. Om met elkaar op te kunnen schieten is het niet nodig om van dezelfde religie of cultuur te zijn.

Maurizio Cialotti, visser: Vier of vijf jaar geleden leefde ik een vrij vlakke situatie. We hadden moeite met het op de markt brengen van de vis, omdat er gelobbyd werd en het waren de grootste boten die een beetje de baas speelden op de markt, nietwaar? Dus wat gebeurde er dan vaak? Dat we aan land kwamen met 500, 600 bakken ansjovis en dan was er misschien iemand die er 30 40 50 bakken van opkocht en de rest moesten we weggoaien. Op een dag kwam Roberto hier langs. En hij zag dat ik de vis weggoaide.

Roberto Casali, ondernemer l'Ecopescce: Hij gooide de vis in het kanaal om de lege piepschuimbak, die vijftig cent kost en vervuilend is, opnieuw te gebruiken, omdat niemand zijn vis wilde. Menselijk gezien was ik niet bij machte om hier iets aan te doen en ik vroeg me af: Hoe is het ooit mogelijk dat we zover zijn gekomen? Toen is er iets in mij omgeslagen en ik zei: "hier is niets aan te doen, maar is hier werkelijk niets aan te doen?"

Maurizio Cialotti, visser: hij achtervolgde me, hij zat een jaar achter me aan, en toen sprak hij met mij over de economie van gemeenschap en ik, die wel iets van die economie van gemeenschap afwist zei: Nou, ik dacht dat de economie van gemeenschap niet inhoudt om alleen een beetje liefdadigheid te doen en van dat soort dingen. Je moet er helemaal induiken, er wat voor over hebben. En het kan je ook een flinke duit kosten.....

Roberto Casali, ondernemer l'Ecopescce: Met Maurizio kwam een idee om iets te doen, om de twee categorieën samen te voegen. Twee categorieën die meestal tegenover elkaar staan. De handelaar probeert altijd af te dingen tot de laagste prijs en de zeeman probeert altijd de hoogste prijs te krijgen.

Zo is de Economie van de Zee ontstaan, mijn bedrijf, dat ik heb opgezet en waar ik visproducten verkoop, die ik ook uitwissel met een aantal van mijn collega's in heel Italië.

Wij bewerken de producten. We transformeren ze, we maken ze schoon en vriezen ze in om ze te bewaren, een beetje zoals in het verleden. Vroeger werd het gedaan met zout, azijn en de zon. Nu doen we het met kou, dus onze bondgenoot is de kou.

Maurizio Cialotti, visser: Na een jaar hebben we een winkel geopend. We zijn begonnen met het op de markt brengen, laten we zeggen, van alle producten die Roberto kocht. Dus mijn producten van de boot, maar vooral die van de markt en die Roberto ook omvormde.

Roberto Casali, ondernemer l'Ecopescce: De grootste uitdaging was om het vertrouwen van de mensen te winnen, want dit was onze eerste bedoeling. De eerste hindernis was: bedenken hoe zowel het omaatje als ook een kind een product in onze winkel zou kunnen kopen zonder te hoeven vragen: waar komt het vandaan, is het wel vers, is het ontdooid geweest, bevroren.

Maurizio Cialotti, visser: ik voel dat het niet zozeer het welslagen van de economie zal zijn dat we zullen bereiken, maar de gemeenschap die we onderling kunnen opbouwen. Er zijn zoveel

problemen en als je niet echt iets loslaat voor de ander, je eigen karakter, jouw manier van zien, je eigen business, ja dan kan je wel een prachtige economie maken, maar er zal geen gemeenschap zijn en dit is om het zo te zeggen, de uitdaging die wij aan hebben willen gaan.

Lorenzo: Als ik al die vis zie doet me dat een beetje denken aan mijn Ischiaanse oorsprong, een eiland dat echt van de visvangst leeft, dat raakt mijn hart. Maar dit is echt een mooie ervaring, die twee die samen de uitdaging aan hebben willen gaan, hun woorden: we zullen *niet zozeer het welslagen van de economie bereiken, maar de gemeenschap die we onderling kunnen opbouwen*
Ik denk dat het een heel duidelijk voorbeeld is van een profetische economie.

9. In verbinding met Praag, Tsjechie

Lorenzo: Nu gaan we weer verder en wel naar Tsjechië, want vandaag is het 17 november en is het de verjaardag van een belangrijke vreedzame revolutie die 29 jaar geleden precies op 17 november plaatsvond. We zijn in contact met Denia, Irka en Frantisek. Zijn jullie er en waar zijn jullie?

Denia: Ciao, Wij zijn hier in het mariapolicentrum van Praag, in het hart van Tsjechië. Vandaag vieren we hier een nationale feestdag. Irka, wil jij vertellen waarom?

Irka: Ja, de val van het communisme wordt vandaag herdacht, het is voor ons altijd weer indrukwekkend om de beelden te zien. Na de studentendemonstratie, die zo brutaal is onderdrukt, is datgene begonnen wat de geschiedenis is ingegaan met de naam: "Fluwelen Revolutie". De belangrijkste ervaring was om zo te zeggen spiritueel. Die heeft ons de vrijheid gebracht, vrijheid van meningsuiting en godsdienstvrijheid, maar ook de vrijheid om in contact te komen met andere volkeren, andere mensen, om te kunnen reizen, om Europa binnen te kunnen gaan op een nieuwe manier.

Denia: Juist vandaag vindt hier in Praag een bijeenkomst plaats met als titel "Samen voor Europa". Waarom is dat? Wat is de boodschap, wat wil deze bijeenkomst bereiken?

Frantisek: De boodschap is deze: we willen naar elkaar luisteren. We zijn hier met 170, uit praktisch alle Europese landen, van noord tot zuid, van Finland tot Malta, van oost tot west, en we luisteren. Dat is de boodschap voor heel Europa, want ik denk dat er vandaag de dag in Europa te weinig geluisterd wordt. (...) En ik ben me ervan bewust geworden, dat ik de handen uit de mouwen moet steken. Als ik niet wil dat er in de toekomst weer opnieuw muren gebouwd zullen worden, moet ik mijn deel doen.

Lorenzo: Hartelijk bedankt, echt belangrijk de boodschap die van dit congres komt..

10. Svezia: scheidingen overbruggen

Lorenzo: We spraken over scheidingen. Nu gaan we naar Zweden waar een belangrijke ontmoeting heeft plaatsgevonden. Helaas bestaan de scheidingen ook tussen de christelijke Kerken. Maar toch ontmoetten vorige week, zoals elk jaar, 40 bisschoppen van de verschillende Kerken die vrienden zijn van de Focolarebeweging elkaar om samen een ervaring van broederschap te beleven. We gaan er samen naar kijken

Susan Gately, journalist - Ierland: *Ik ben Susan Gately, een journaliste uit Ierland, en ik ben net aangekomen in Stockholm, Zweden.*

Ik ben hier om verslag uit te brengen over een oecumenische bijeenkomst van bisschoppen, die bevriend zijn met de Focolarebeweging.

Deze ontmoeting vindt elk jaar plaats. Dit is de 37e keer. Maar dit jaar gebeurt het op een moment van bijzondere pijn voor de katholieke Kerk, vanwege het verlies van vertrouwen in het instituut, veroorzaakt door kindermisbruikschandalen, zoals in de Verenigde Staten.

Michael Mulvey, rooms-katholieke kerk, bisschop van het bisdom Corpus Christi (VS): *Eerlijk gezegd is het hard om te zien dat deze dingen kunnen gebeuren in de Kerk waar je van houdt. In de Kerk waar ik aan toegewijd ben en zal blijven. Er is in zekere zin een gevoel van verlies van vertrouwen. Het is voor mij persoonlijk geen geloofskwestie. Het is een institutionele kwestie; hoe hebben we deze dingen kunnen laten gebeuren? En ik denk dat wat het meest pijn doet, is dat we mensen en hun roep om hulp en hun behoefte om genezen te worden, hebben genegeerd. En we hebben hen genegeerd ten gunste van anderen die verschrikkelijke dingen hebben gedaan. Ik heb ook enkele mooie momenten beleefd, voor een afbeelding van Jezus aan het kruis. Het is niet gemakkelijk om eerlijk te zijn, het dag na dag steeds weer onder ogen te zien. Maar nogmaals, zijn aanwezigheid zelfs dáárin vinden, geeft me een gevoel van hoop.*

Susan Gately: *Mgr. Mulvey, is een van de 40 bisschoppen op deze bijeenkomst; ze komen uit 18 landen en 12 verschillende Kerken.*

Brendan Leahy rooms-katholieke Kerk, bisschop van het bisdom Limerick (Ierland): *Jezus wilde dat de Kerk één zou zijn, dat het een familie zou zijn, maar al in de Handelingen van de Apostelen zien we dat er spanningen en verdeeldheid waren, ook al probeerden ze de eenheid te bewaren... Er zijn drie momenten geweest waarop die verdeeldheid zich, helaas, speciaal ontwikkeld heeft: Dat was in de vierde, de elfde en de zestiende eeuw, kort gezegd. Nu hebben we helaas uit die verdeeldheid verschillende Kerken die niet volledig met elkaar verenigd zijn. Het mooie is dat we de afgelopen honderd jaar allemaal het enorme verlangen hebben gevoeld om dat te verbeteren, om aan eenheid te werken, er echt een prioriteit van te maken.*

Susan Gately: Er zijn veel bijeenkomsten van bisschoppen en experts op het gebied van kerkelijke eenheid, maar hier ligt het accent anders.

Brendan Leahy: Bij ons zijn het niet zozeer de dialoog, de documenten, de theologische problemen die direct onze focus zijn. We willen ons richten op het samen leven.

Susan Gately: Dit jaar vindt de bijeenkomst plaats in de Zweedse stad Sigtuna - een kleurrijke plek, zelfs in de winter. Dus een geschikte locatie voor deze bijeenkomst van bisschoppen, die de bijnaam "de ontmoeting van kleurrijke bisschoppen" heeft gekregen. En ze zijn kleurrijk. Elk met een eigen verhaal.

Mark Strange, Schotse Episcopale Kerk, Primus van de Schotse Episcopale Kerk: Ik ben opgegroeid als koorknaap in de kathedraal van Aberdeen. Ik bleef in de kerk, want daar waren de meisjes en de jeugdclub. Ik ontmoette mijn vrouw die rooms-katholiek was en dat was in Schotland een interessante situatie. De hele tijd dacht ik: "hier is iets, hier is een roeping, en ik was doodsbang, dus bleef ik vluchten". De enige manier om de universiteit te betalen was met een bijbaantje, dus werkte ik in het café...

Susan Gately: En nu bent u dus Primus van de Episcopale Kerk van Schotland. Dat moet een enorme uitdaging zijn...

Mark Strange: Het is een enorme uitdaging, maar het is zo'n eer. Het is absolute vreugde. Ik geniet er elke minuut van.

Susan Gately: Bisschop Åke Bonnier behoort tot de rijke Zweedse uitgeverfamilie Bonnier. Hij heeft mij verteld hoe zijn geloofsreis begon.

Åke Bonnier, Kerk van Zweden, bisschop van Skara - Zweden: Mijn opvoeding was helemaal niet religieus. Wat er gebeurde was dat ik samen met mijn ouders naar een tv-programma keek. Ik was toen 14 jaar oud en er werd een bisschop geïnterviewd [...]. Na het tv-programma gaf mijn moeder me een boek. En ik was er zo door geraakt; het eindigde met een verhaal over de rijke jongeling die naar Jezus kwam en vroeg: "Wat moet ik doen om het eeuwige leven te erven? En Jezus antwoordde: "verkoop wat je hebt, geef het aan de armen en kom dan, en volg mij". De bisschop schreef aan het eind van het boek: " je bent vrij om ja te zeggen en je bent vrij om nee te zeggen". En ik lag thuis in mijn bed en voelde: "Ik zou graag ja willen zeggen, maar ik weet niet waarom". Dus ben ik naar mijn ouders gegaan en zei: "Ik wil graag gevormd worden".

Susan Gately: Ik denk dat u de meest kleurrijke van de "kleurrijke bisschoppen" bent! Kunt u me uitleggen wat u draagt.

Theofilose Kuriakose, Syrisch-orthodoxe kerk van Antiochië, Metropoliet van het bisdom Malankara van Europa, India: Deze rode kleur symboliseert het martelaarschap; en de bisschop wordt verondersteld bereid te zijn om zijn leven te geven voor zijn mensen en voor het evangelie.

Susan Gately: En uw hoofddeksel?

Theofiele Kuriakose: Dat is heel interessant. Het is een teken van kloostertraditie, dat je de wereld achter je laat. En er zijn hier 13 kruisen - zes hier en zes hier en één achter - dat zijn Jezus en twaalf apostelen.

Susan Gately: In dit vijfdaagse evenement, dat wordt ondersteund door de lokale focolare-gemeenschap, horen en delen de bisschoppen ervaringen uit de hele wereld: input over verzoening, ecologie, het Midden-Oosten, terwijl ze nadenken over de Heilige Geest - ziel van Christus' Kerk.

Voor het eerst is er ook een vrouwelijke bisschop van de Kerk van Zweden aanwezig.

Hoe is deze bijeenkomst voor u geweest?

Eva Nordung Byström, Kerk van Zweden, bisschop van het bisdom Härnösand, Zweden: Het was heel boeiend om bisschoppen uit de hele wereld te ontmoeten en iedereen te horen spreken over eenheid en de liefde van Christus. Het heeft me echt geraakt.

Susan Gately: Het priesterschap in katholieke en orthodoxe Kerken is mannelijk, dus hoe was het om hier een vrouwelijke bisschop te hebben?

Theofilose Kuriakose: Bijbels gesproken is er in Christus geen man, geen vrouw..., maar de verschillende Kerken hebben verschillende tradities. Dit is een oecumenische ontmoeting. Daarom ben ik blij met een vrouwelijke bisschop in deze bijeenkomst en respecteer ik hen, want dit is ook diversiteit in de naam van God, zo zien we de veelzijdigheid binnen onze verschillende kerkelijke tradities.

Susan Gately: Ondanks de eenheid tussen deze bisschoppen als mensen bestaan de scheidingen tussen hun Kerken nog steeds.

Mark Strange: Ook vandaag nog bij de mis, het is altijd moeilijk en pijnlijk als je de communie niet kunt ontvangen. Maar, weten dat wie de mis viert ook die pijn voelt... Dat zal ik altijd bij me dragen.

Susan Gately: Hoe is uw ervaring geweest op deze ontmoeting?

Ziphozihle Daniel Siwa, Methodist Church, bisschop van de Methodist Church of Southern Africa: *Het verbazingwekkende voor mij is dat er een oecumene van het hart is, zonder de last van het instituut te dragen.*

Christian Krause, Evangelische Lutherse Kerk, bisschop Emeritus, Duitsland: *Weet u, we zitten hier - zoals ze zeggen in Zuid-Afrika - we zitten hier en "caucus" in de avond (pogend om tot elkaar te komen) samen en denken aan de oude tijd, het heden en de toekomst,; waar kan dat? Het is de vrijheid van een lekenbeweging die geen beleid hoeft te onderschrijven, we onderhandelen niet van instituut tot instituut, maar we delen van hart tot hart.*

Brendan Leahy: *We sluiten hier een pact, aan het einde van elke ontmoeting. Dat klinkt misschien sentimenteel, maar het is heel serieus "het pact van de wederzijdse liefde". Het is gebaseerd op het nieuwe gebod van Jezus: Hebt elkaar lief. Dat klinkt algemeen, maar als we het pact uitspreken, betekent het dat ik de Kerk van de ander beschouw als mijn Kerk, het kruis van de ander als het mijne. En dat ervaren we. Ik voel de pijn dat zij bij ons in de katholieke Kerk niet te communie kunnen gaan. Zij voelen mijn pijn van de problemen in de katholieke Kerk als hun pijn, want het is één Kerk.*

Susan Gately: *Ik kom net de oude Mariakerk, de parochiekerk van Sigtuna binnen voor wat een heel bijzondere gebeurtenis belooft te worden.*

Stem: *Verenigd in de naam van Jezus beloven we elkaar dat we ons hele leven lang in alle dingen en over alle dingen heen zullen streven om elkaar lief te hebben zoals Jezus ons heeft liefgehad. Geef ons Vader de genade van uw Geest dat wij één mogen worden met elkaar, dat wij het kruis van de ander als het onze mogen beschouwen, dat de vreugde van de ander onze vreugde mag worden, het verlangen van de ander, ons verlangen, zodat allen één mogen zijn en de wereld mag geloven.*

Susan Gately: *Als ik naar de bisschoppen kijk die het pact sluiten, heb ik het gevoel dat ik naar de Kerk van de toekomst kijk, die helemaal gebaseerd is op wederzijdse liefde. Maar weet je wat nu zo schitterend is? Dat het niet alleen de Kerk van de toekomst is, het is de Kerk van nu.*

Lorenzo: *Heel goed, veel dank aan Susan Gately die voor ons deze ontmoeting heeft gevolgd.*

11. Emmaus en Jesús: Korte indrukken

Lorenzo: *Maar Emmaüs en Jesús jullie waren daar ook aanwezig, als jullie hier komen kunnen jullie misschien iets vertellen. Want als we naar deze bisschoppen luisteren gaat dat een beetje in tegen dat wat we vandaag de dag horen over oecumene, dat die een beetje in crisis is. Uit deze video lijkt dat níét zo, Jesús, wat denk jij, is de eenheid tussen de Kerken echt mogelijk?*

Jezus: Ik denk van wel, in de eerste plaats omdat Jezus heeft gebeden voor de eenheid, het is duidelijk dat er in Gods plan slechts één Kerk is, het is niet zo dat er veel Kerken zijn, er is een veelvoud aan tradities, zoals we hier hebben gezien, maar de Kerk is er maar één. En dat is de ervaring die we in Sigtuna hebben opgedaan. Ik denk dat de sleutel deze is: dat de bisschoppen er waren - zoals een van hen zei - niet omdat ze een Kerk, een instelling vertegenwoordigden, maar omdat ze er wilden zijn, dus op persoonlijke titel.

De eenheid was er dus op een zeer diep niveau. Het is niet dat het niet theologisch is, het is ook theologisch, want ik zeg altijd dat de dialoog van het leven de eerste theologische dialoog is. We hebben deze ervaring beleefd.

Vandaag de dag wordt altijd gedacht dat alles wordt opgelost op het niveau van de instellingen, ook in de politiek, maar in werkelijkheid zijn het deze ondergrondse en vitale bewegingen die later de instellingen veranderen. Om een metafoor te noemen die kan dienen om te begrijpen hoe ik de oecumene zie: in Sigtuna heb ik de kortste dagen van mijn leven meegemaakt en de langste nachten, want om vier uur was het al donker. Maar als je er in de zomer naartoe gaat, is er bijna geen nacht. Welnu, vandaag leven we in oecumene, misschien wel dit moment: de korte dagen, de lange nachten; maar we naderen een toekomst waarin de nacht twee uur zal duren en de rest allemaal licht zal zijn.

Lorenzo: Dank je wel, Jesús, dank je wel. Emmaüs, we zijn aan het einde van dit focolarejournaal gekomen. Wat is jou indruk, na het zien van al deze verhalen over de hele wereld? Wat vind je ervan?

Emmaüs: Er komen mij twee dingen in gedachten. De eerste is een gedachte van hoop, zoveel goed te zien dat er in de wereld is, dat doordringt in alle situaties en dat werkelijk situaties van binnenuit omvormt, de wereld omvormt – zou je kunnen zeggen – dat geeft veel hoop.

En nog een andere gedachte: ik voel een grote dankbaarheid voor alle mensen van de Focolarebeweging, want met hun liefde, hun bereidheid om te dienen, hun aanwezigheid zijn ze in staat om anderen te verwelkomen, om anderen op de voorgrond te plaatsen, om situaties te creëren waardoor al dit goede op de voorgrond komt, wordt benadrukt en zo nog effectiever wordt.

Maar we hebben het gezien, van Sigtuna tot aan de economie, de politiek: overal zijn ze aanwezig, we moeten erkennen dat ze op de een of andere manier aanwezig zijn.

Dus, als het mag, zou ik een speciale aanmoediging vanavond tot hen willen richten, tot hen van de Focolarebeweging. Ik wil jullie zeggen dat al deze goede initiatieven, al het goede dat er in de wereld is, al deze mooie dingen die we hebben gehoord en die voortdurend worden gedaan, jullie nodig hebben, want ze moeten een plek vinden waar ze zich thuis kunnen voelen, waar ze zich begrepen voelen, waar ze voedsel en ook warmte vinden, ook warmte om vooruit te gaan.

Dus ik wil jullie zeggen: laat je niet ontmoedigen, maar heb altijd een nieuwe liefde. En vernieuw onder elkaar, nu, onmiddellijk op dit moment deze eenheid die werkelijk deze banden kan

creëren. En dan, natuurlijk, allemaal samen naar iedereen toe, open je voor iedereen, open de deuren van dit huis, zodat iedereen binnen kan komen en zich goed kan voelen, en deze liefde, met deze broederlijke relaties die jullie overal en met iedereen opbouwen, echt een invasie in de wereld brengen en een nieuwe wereld opbouwen, zoals Chiara ons in haar gedachte gezegd heeft. Dit is het.

Lorenzo: Bedankt, Emmaus!

Emmaüs: En wij zijn allemaal met jullie.

11. Afsluiting

Lorenzo: We zijn aan het einde gekomen van dit focolarejournaal, ik herinner jullie eraan dat het volgende focolarejournaal zal zijn op 23 februari 2019 om 20:00 uur.

Hartelijk dank aan allen die uitzending mogelijk hebben gemaakt, vooral jullie allemaal bedankt die ons berichten en beelden sturen vanuit heel de wereld. Sorry dat we niet over alles hebben kunnen spreken in de korte tijd die we tot onze beschikking hadden, maar we willen jullie eraan herinneren dat jullie allemaal het focolare-journaal van onze site kunnen downloaden.....

Dank ook voor de economische bijdragen die jullie ons sturen: we willen jullie eraan herinneren dat het focolarejournaal mogelijk wordt gemaakt door jullie giften.

en tot ziens.